

Новости Республики

Айсен Николаев подписал Указ о стратегических направлениях развития сельского хозяйства Якутии

Глава Республики Саха (Якутия) Айсен Николаев 11 декабря подписал указ «О стратегических направлениях развития сельского хозяйства Республики Саха (Якутия)». В указе определены приоритетные цели развития сельского хозяйства республики до 2024 года.

Планируется увеличить рост уровня обеспеченности населения качественными продовольственными товарами местного производства, в том числе по молоку и молочным продуктам – до 61%, мясу и мясопродуктам – до 30%, по картофелю – до 66%, овощам – до 51% и яйцам – до 65%.

Правительству республики поручено обеспечить рост продуктивности растениеводства путем вовлечения в оборот 28 тысяч гектаров сельскохозяйственных угодий, увеличения площади эксплуатируемых мелиорируемых земель и доведения обеспеченности республики семенами районированных сортов зерновых культур от 18 до 100%, картофеля от 3 до 16% и кормовых культур от 2 до 42%. Поставлены задачи по строительству силосных траншей, изгородей, овощехранилищ и приобретению дополнительной спецтехники. Для увеличения объема сельскохозяйственного производства рекомендовано организовать эффективное использование сельхозугодий, в том числе мелиорируемых.

В указе говорится об увеличении роста продуктивности животноводства. Приведены количественные показатели по строительству механизированных летних ферм, типовых коневодческих баз, конезаводов, модернизации центров промышленного птицеводства, свиноводства и обновлению материально-технической базы оленеводства. Для укрупнения популяции якутского скота требуется увеличить поголовье коров до 1000

голов, а также широко охватить искусственным осеменением маточное поголовье.

Одним из приоритетных направлений в указе обозначен прирост объема переработки местной сельскохозяйственной и промышленной продукции. В частности, речь идет о вводе производственных мощностей, обеспечивающих прирост удельного объема переработки сырого молока и мяса. Поставлена задача по техническому перевооружению отрасли рыболовства для увеличения годового объема вылова рыбы до 6 000 тонн и объема ее глубокой переработки. Немаловажная роль отведена производству продукции из дикорастущего сырья с ориентированием на экспорт и меда. В указе также обозначены основные направления работы по стимулированию сбыта продукции.

Главой республики уделяется особое внимание повышению эффективности государственной и муниципальной поддержки сельского хозяйства путем дифференциации мер, созданию Фонда поддержки агропромышленного производства, консолидации активов хозяйствующих обществ и цифровизации сельского хозяйства.

Пресс-служба Главы Республики Саха (Якутия) и Правительства Республики Саха (Якутия).

Улууска — бу күнүргэ

АҤАБАС КЭПСЭТИИ

Уһуяан уонна оскуола төрөппүттэригэр Үөрэх управлениета тэрийбит «Ылал-олох ситиһэ» диэн аҥабыс кэпсэтиигэ үгүс киһи кытынна. Тэрээһин ыһырыылаах ыалдьыттарынан поэт, суруйааччы Анатолий Старостин-Сизин Кынат кэргэнинээн Люцияныын буоллулар. Ылал буолуу сүрүн төрөтүнөн таптал буоларын бары билэбит. Старостиннар дьыз кэргэн тапталлара «Таптал умсулҕана» кинигэбэ сотурутаарыта бэчээттэнэн турар. Онон кинилэр үгүс холобур буолан, бу тэрээһингэ ыһырыллан кэлбиттэрэ мээһэбэ буолбатах.

Ааспыт бэстинсэбэ «Олонхо» дьызигэр буолбут дьаһал үөрүүлээх чааһыгар үөрэх управлениетын начаалынньыгын солбуйааччы Илья Чичигинаров, Старостиннар чугас добордору Мария Макарова истин тылларын, сэмэй бэлэхтэрин анаатылар. «Чаран сипсирэ» улуустаабы гимназия литэратуриной түмсүүтүн инсценировката Женья Макарова «Эргиллэһи эйиэхэ, Чурапчы чарангар» хоһооно, «Сайарба» муода устуудуулатын моделлара эбэрдэни ситэрэн биэрдилэр.

Мустубут дьонно Люциялаах Анатолий оскуола эрдэхтэн сабыллыбыт маннайгы таптал хайдах курдук күүстээбин, бу таптал кинилэр дьыз кэргэнгэ дьолу эрэ түстээбитин истинник-иһирэхтик кэпсээтилэр. Билигин кинилэр үс оҕо тапталлаах ийэтэ, аҕата, сэттэ сизин эбэтэ, эһэтэ буолаллар.

Салгыы аҥабыс кэпсэтиигэ «Дьылба диэн баар дуо?», «Дьыз кэргэн ис эйгэтэ хайдах буолуохтаабыт?», «Аныгы татимнээх үйбэ ыал ханнык сатабылы баһылыахтаабыт?», «Таптал диэн баар дуо?» диэн ыйытыларга төрөппүттэр бэйэлэрин санааларын эттилэр. Манна «Утум» дьызтын сайлааһына, Старостиннар чугас добордору Надежда Забопоцкая: «Дьылба диэн баар. Саха итэҕэлинэн Дьылба үһүстэн суруллан кэлэр. Киһи төрөөбүтэ үһүс хонугар үрүн, эбэтэр хара суруктар ананан кэлэллэр»-диэтэ. Оттон Хатылы оскуолатыттан Ньургун Захаров: «Дьыз кэргэнгэ ийэ улахан оруону оонньуур. Ийэ-моой, аҕа – төбө диэн мээһэбэ эппэттэр. Эр киһи дьыз кэргэнин ачык таппат, тонгорбот туһугар кыһаллыахтаах, эппэтиннэни сүгүөхтээх», - диэн эттэ. Мантан да араас этиилэр, санаалар иһилиннилэр.

Бу кэпсэтииттэн ыал олуга, бастатан туран, тапталга ууруллар, салгыы төрөппүттэр илээх-эйэлээх, оҕолоругар болгомтолоох, уопсастыбаннай олоххо көхтөөхтүк кыттар буолуохтаахтар диэн түмүккэ кэллэххэ сөп.

Елена МАКАРИНСКАЯ.

ҮБҮЛҮӨЙДЭЭХ ТЭРЭЭҢИҢНЭ

Ахсынньы 14 күнүгэр улуус дьаһалтатын аактабай саалатыгар Арасыйыаба сокуоннай саастарын ситэ илик оҕолор дьыалаларын уонна кинилэр бырааптарын көмүскүүр хамыыһыа тэриллэбитэ 100 сыла бэлиэтэннэ.

Өрөспүүбүлүкэбит, улууспут сапаталара дьыз кэргэн биэс туруктаах, үгүс эйгэлээх буоларыгар сөптөөх бэлитикэни тутуһан, араас таһымнаах тэрээһиннэри, оҕолорго уонна төрөппүттэргэ аналлаах дьаһаллары, иитэр-үөрэтэр үлэлэри тиһигин быһаарыа суохтаах. Ол курдук ыарахан балаһыанньага түбэспит төрөппүттэргэ, оҕолорго көмөлөһөр, мунаарар болпуростарын быһаарыага өйөбүл тирэх буолар анал хамыыһыа үлэлиир. Сокуоннай саастарын ситэ илик оҕолор дьыалаларын уонна кинилэр бырааптарын көмүскүүр хамыыһыа сүрүн сыалынан оҕолор көрүүтэ –иститэ суох сүлдьыһилэрин, сокуону кэһиһилэрин утары өйдөтөр, сэрэтэр үлэлэри ыһыты буолар.

Дьаһал үөрүүлээх аһыллытыгар хамыыһыа бэрэссэдэтээлэ, улуус баһылыгын социальнай болпуростарга солбуйааччы Николай Аммосов кириити тылы эттэ. Үбүлүөйгэ кэлбит ыалдьыттары, хамыыһыа чилиэннэрин, араас кэмгэ үлэлээн ааспыт дьону истинник эбэрдээтэ. Улуус хамыыһыата тэриллэбүттэн туох үлэни ыһыптыт, кимнээх үлэлээбиттэрин ситиһири сырдатта. Араас уларыһылар кэрсен, хамыыһыа өйдөбүллэрэ уларыһан, тулсарыллан, күн бүгүн Федеральнай Сокуоннарга олобуран үлэ былааннаахтык ыһылла турарын бэлиэтээтэ. Салгыы улуус баһылыга Андрей Ноговицын, прокурор Иван Ядреев, Чурапчы нэһилиэтин баһылыгын социальнай болпуростарга солбуйааччы Петр Гуляев, СӨ үөрэбин үтүөлээх үлэһитэ Альбина Иустинава эбэрдэ тылларын эттилэр, кэлэн

иһэр Саха сылга ситиһиһилэри баһардылар. Үөрүүлээх быһыыга-майгыга Ил Дархан Махтал суруга элээк уонна попечительство отделын начаалынньыгар Марианна Антипинаба, хамыыһыаба үлэлээх сүлдьар дьоммутугар – СӨ Бырабытталыстыбатын Махтал суруга Ираида Винокуроваба, Ычат дьыалаларыгар уонна социальнай коммуникацияба министристибэтин Бочуотунай грамотата Татьяна Бушковаба, Ил Түмэн кэмтитэтин Бочуотунай грамотата Людмила Корниловаба, Софрон Осиповка уода туттарыһыннылар. Тэрээһини «Үөрүү» оҕо дьобурун сайыннараар киинин «Сандаара» ырыа бөлөбө (сал. Любовь Макарова), Сайаана Массеева кизгэттилэр.

Бу күн Олонхо дьызигэр үбүлүөйү көрсө анаммыт форум үрдүк таһымнаахтык ыһылынна. Барыта түөрт сизксийсэ 83 кылаас сайлааһычылара, социальнай педагогтар, төрөппүт кэмтитэтин бэрэссэдэтээллэрэ, дириэктэри иитэр үлэбэ солбуйааччылар, дьыз кэргэн бэлитикэтин исписалиистэрэ, психолог-педагогтар кыттыыны ыһыллар. Форум түмүгүнэн кыра нэһиликтэргэ участковой полиция наадаатын, арыгы атыһыыр тусчукалары суох онорорго көдүүстээх үлэни ыһыты, уопсастыбаннай түмсүүлэри, СО НКО-ны кытары профилактической үлэлэри ситимнээн биэриити туһунан сүбэлэһэн, быһаарыһыны ыһыннылар.

Чурапчытаабы сокуоннай саастарын ситэ илик оҕолор дьыалаларын уонна кинилэр бырааптарын көмүскүүр хамыыһыаба иһилии үлэлэригэр ситиһиһилэри баһарыт. Оҕолорбут киһилии сизрдээх, дьолун дьон буолан тахсыылара – барыбыт соруға.

Марфа ПЕТРОВА.

Ахсынны 22 күнэ — Энергетик күнэ

САЙДАН, КЭНЭЭН ИҢЭЛЛЭР, ХААЧЧЫЙЫ ТУПСАР

Күндү Чурапчытаабы электротехническэй ситим үлэһиттэрэ, илэһиттэрэ, баһтарар, тыһыынча киллээх улахан кэлэктип аатын ааһан Энергетик күнүн итихтик-истинник эбэрдэллэрин!

Тыйыс тыһыынчан чаһыйбат, өнгүрүк куйаастан салыбат көһүүн электромонтердар РЭС төһүү күүтэ буолаллар. Кинилэр күнүстэри-түүннэри тигилгэчи үлэһэн, улуус 26 нэһилиэтиннээх туунун уотунан хааччыларга дьолун кылаалттарын киллэрэллэр. Чурапчытаабы РЭС диспетчерскэй туунун билэс диспетчерэ Саха сирин билэр саамай улахан уонна ураты подстанциятын — "Чурапчы" ПС 110/35/10 кВ күнүстэри-түүннэри көрөн-истэн үлэһэтэллэр. РЭС биллэргэ инженернай-технологическэй састаабыгар илэһэн толору баһылаабыт кизг биллэрээх-көрүүтээх дьон баар буоллар, энергетикэ билэ-таба тирэхтээх, инники кээһлээ эрэллээх. Аба састаабы энергетиктэр тус олохторун үтүө холбурар, сүбэлэр-амалара эдэр көлүөнэбэ көмө-тирэх буолар.

Манна дараатан элбэхтэ, тэрлэтэ 80 киллэмиттан аһаардара 35 саастарын тусла илэ эдэр үлэһиттэр. Кинилэр төрөөбүт улуустарын хас бириги дьыһтыһар уот сандара тыгарын түһүрэр эрчимнээхтик үлэһиттэр.

Сөбүлүүр идэригэр барыһытээх, кыһамныылаах, түмсүүлээх бука бары үлэһиттэрэ, эһизэ, барба махталбын тирээбиз. Мэндэ ситим эрэ эңээрдэстим, куруук дьол-соргу эрэ тосхойдун, чаһын-чаһык буолун!

Киин электротехническэй ситим дирэктэрэ
Игорь ИВАНОВ.

Билигин күнүст

Айар аргыс

Бу дьыл, сэттинньи 27 күнүгэр улуустаабы киин бибилэтискэ аабааччыны кытары үлэлиир салаа тэрийиитинэн, Саха сзбизскэй литэрэтиирэтин төрүттээччи, судаарыстыбаннай уонна уопсастыбаннай диэйэтэл Былатыан Ойуунускай төрөөбүтэ 125 сылынан, «Чурапчы» литэрэтииринэй түмсүү чилиэннэрин икки ардыгар «Көңүл дохсун күннэргэ» диэн улуустаабы айан аабыы куонкуруна ыытылынна. Куонкуруска барыта 10 ааптар кытынна. Бастагы бириистээх миэстэни Римма Корякина-Хотууна, иккис миэстэни Пелагея Игнатьева-Намыына ылла, үһүс миэстэбэ Николай Бушueva-Арчылаана Чаран уонна Евдокия Дьячковская-Ийэ тигистилэр. Кыайыылаахтар хоһооннорун аабааччыларбыт дьүүлүгэр таһаарабыт.

Римма Корякина-Хотууна ТААТТА ОБОТО – ДЬАРАЛЫКТЫИА БЫЛАТЫАН

Боотуруускай буоруттан төрүттэнэн,
Ойуунускай убайыт кэриэстэнэн,
Олонхото, кэпсээнэ кэрэхсэнэн,
Кирбишлэри унуордаан үйэлэнэн!

"Дьулуруйар Ньургун Боотур" олонхото,
"Туналбаннаах ньуурдаах Туйаарыма Куота",
Норуокка биллибит "Кыһыл Ойууна",
"Өрүөл кэриэһэ" Аан Дайдыга аатырда!

Күүрээннээх дьыллары сэгэтэммит
Оччотобу сылларга үктэннибит,
Охсууга ынгырбыт Былатыаммыт
Туругурдар ырыатын иһиллибит.

Харанга хаайтарбыт хамнанчыттар
Алгыһахтаах уу курдук аймаллыттар,
Холоруктуу буурбаа ытылланнар,
Халабырдыт бөйүдөрү утарбыттар.

Хабарбаттан ылсыһан, хадьыктаһан,
Хандалыны устаннар охсуллулар,
Кыа хаанынан кытыаста кырбаһаннар,
Ыраахтаагы батталын самнарбыттар.

Ийэ тыл илбиһин иллээн иһиллибит,
Уран тыл уйуун тиһэн иһэрбит,
Сахалы тылын саһа саһарбыт,
Олонхону ыллатан оноллурут –

Тамылбаннаах тардыллаах хонуулардаах,
Таналайдаах талахтаах Таатта тыттан
Дьаралыктыи Былатыан Ойуунускай
Ураанхай сахага ааттана туруо!

Пелагея Игнатьева-Намыына ОЙУУНУСКАЙГА

Ааспыт олох кэрэһитэ
Алаас ымыылаах ырыаһыта
Кыһарбаннаах олоххо кыайтаран
сыппакка,
Олох куйуурдуу турара
Кырыымчык өйүөлээх,
Кэрэ кэпсээн кэһиллээх,
Олонхо, остуоруйа үтэлээх,
Уйгулаах үөрэби кэрэхсээн,
Умсугуйа ыймактаан,
Баар баатын толорон,
Баарабай билиилээх,
Харанга халлаанга сулустуу,
Халыыс таастыы күлүмнээн,
Бастагы сирдээччи, үөрэтээччи,
Чоруун дьон олобун
Сайдыыга түстүүрү,
Саха тылын сагалыы

Сайдам доботторунаан
Саргылаах аартыгын аспыта,
Саха көңүлүн, кэскилин –
Автономияны чингэппитэ,
Айдарылаах улуу поэт
Айымнылар Пушкинны
Улуулар, чулуулар
Будулбаннаах, бутуурдаах
Булкуллар олоххо,
Харанга балыыраа,
Хара өстөөх аатыран,
Хандалынан харабалланан,
Ол суостаах кэмгэр кэбиллээн,
Өркөн өйдөөх убайытын
Самнара сатаабыттар
Уо, абакхатыан, эбитиз!
Хаарыаннаах олобун
Көңүл иһин толук бизрбитэ
Өстөөхтөр үөрбүттэрэ, өрөгөйдөөбүттэрэ,
Дьэ, өллө иһи, өстө иһи, дьин!
Суох, сымыйа, сымыйа!
Кэрэксэ изиһиллэрэ,
Уот сизмэ,
Көтөбүллэ, көлөйө үүнэннэр,
Сытыы кытыс буолан кылбайан,
Сырылыы сытыыланан,
Ньургун Боотур килиэ куйагын
Буурбаагы холоруктаан тоһууар,
Хандалы хаайылытын
Хайыта-силэйэ солгуур,
Кылыһа кылбанныыр,
Улуу Куданса – уот төлөн,
Уһура кытыастан сырдатар,
Кылыһы чолбонго сытыылыыр,
Кырдыктаах кыргыһыыга
Кыайыылаах Былатыан, эн этин!
Силлээх, буурдалаах,
Силбиктээх суолунан
Кыһыл Ойуун ытыллан,
Көрбүөччү эн этин!
Бөһүлүөк эн этин!
Эн, Былатыан, Эр хоһуун этин!
Үйэни унуордаан удьуорун,
Кэнчээри көлүөнэн үмнүбүт,
Улуу аатын ааттанар,
Көмүс суругунан суруллар,
Албан аатын ырыага ылланар,
Өйдүөсүн, сүгүрүөсүн,
Өндөл маган хаһлаан
Өрөгөй ырыаһытын!
Сүдү киһини!
Сүһүөхтээх бэйэбит хонкуйан,
Кэриэстээн иһиэн,
Чуумпуруобун!

Евдокия Дьячковская-Ийэ УЛУУ ОЙУУНУСКАЙ

Үс куттаах саха уола Ойуунускай
Кырдыктаах олох туһун туойан,

Төлөннөөх сүрэгин уотунан
Харанга олобу сырдаттаа
Өлөрүн да утуйарга ууран,
Боростуой норуотун быһыһан ылан
Саһа олох саргытын туттаа
Талыы Таатта обото Былатыан
Ийэтэ Дьэбдьэкиэ иһи тапталынан
Сырдыгы батыһан, үөрэби баһылаан,
Өлбөт-сүлпэт өркөн өйүнэн
Сахатын норуотун, ийэ тылын
Өрө тутан, өргөс кылааннаах,
Дирбизэн-дарбаан күннэргэ
Дирбизэн-дарбыһан турбута,
Дьулуруйар Ньургун Боотур буолбута!
Айар куттаах Былатыан бараксан,
Кырдыктаах, саталаах саһага
Иһиллээх-иһиллээх тыллар
Дьон-норуот сүрэгэр иһиллэ,
Өрөгөй-талаан туолбута!
Оо, Улуу убайыт Былатыан!
Ойуунускай Былатыан!
Турууластыт олобун туругурда,
Сахабыт сирэ барбара сайыһа!
Аан дойду үрдүнэн дьизэрэр
Сахабыт Ийэ Олонхото-тойуга,
Саха туйгуу уола – Былатыан,
Эн ырыаһын ылтанар,
Эн аатын ааттанар!

Николай Бушueva- Арчылаана Чаран ОЙУУНУСКАЙГА

Ытык Таатта сиргэр
Ийэ тылыт биһигэр,
Сиргэ күөк алааска,
Кэрэ куол кырдалаа
Төрөөн-үөскөөн ааспыт,
Бүтүн норуот сүгүрүөтү,
Саха оһуу киһи туттар
Улуу киһибит,
Ойуунускай убайыт.

Бу дьоллоох мындаага
Күтүмнэс урсунта
Кыраһый бэйэтин
Ийэтэ таптыыра,
Түһэбэр олордон,
Орауудук биһигэр

Көңүлү күөмчүлүүр
Харанга баттанан,
Норуотун көмүсүүр
Баата баһыһан,
Өһөктөөх өргөһү туттута,
Бассабыык бастыга буолбута

Сахатын норуот
Сайдарын туһугар
Саһа кэм саргытын
Сарыгыты олобун
Хомоһой тылыннан тугуйбута,
Илбис тыл туйгуна буолбута

Билигин бу манны
Төрөөбүт түөлбөбүр,
Үс саха үөскээммит,
Түөрт саха төрөөмүт,
Эн тохтор тоһукун тугуйбыт,
Эн аакын киһи тутта ааттыабыт

Маарыкчаан ыччаттара

Ыччакка аналлаах сыһыары

«Маарыкчаан ыччаттара» сыһыары бүгүнгү нүмэрин ыалдыта-Төлөйдөөбү «Ийэ тыл», «Саһарба» эдэр ийэлэр түмсүүлэрин, «Кэскилээнэ» дьахтар субэтин чилиэнэ, Төлөй орто оскуолатын төрөппүттэрин кэмитиэтин бэрэссэдээтэлэ, Саха сириг куукула онороччуларын сойууһун чилиэнэ Изабелла Степановна Кузьмина. Кини ураты дьарыгын туһунан аабааччыларбытыгар билиһиннэрбит.

Ураты дьарыктаах Изабелла Кузьмина

«Үтүө кизэһэн, Изабелла, Кэпсэтиибитин бэйэбин билиһиннэрииттэн сабалыахха...»

Мин Төлөйдөөбү билиэтиэкэбэ үлэлиибин. Бэйэм Үһэз Дьаанһыттан төрүттээхпин. Оскуоланы онно бүтэрбитим. Чурапчы улуутугар 2006 сылга көһөн кэлбиппим, онтон 2011 сыллаахха Төлөй нэһилиэгэр олохсуйан олорбут. Үс оҕолоохтун. Куптуура колледжын бүтэрбитим уонна тыа хаһаайыстыбатын техникумугар үөрэнэн буһаалтыр идэтин баһылаабытым. Быйыл билиэтиэкэ хайыскатыгар саналыы бэлэмнэниим бардым.

«Хаһаанһыттан куукула оноруутунан дьарыктаммыкка сиһилии сырдат эрэ.»

2015 сылтан сабалаан куукула оноруутунан дьарыктанабын. Кырам билигин түөрт саастаах, кинини көрөн опорор кэмэр, илэһисийбинчэ, ураты туһунан эрэ дьарыктанаах санаа кирибит. «Загородная жизнь» ханаалга 10-ча таһаарылаах куукула оноруутунан дьарыктанар маастар Ольга Егупец «Авторын куула» дьин анал бизнесте кэлэр ээ. Ону олус интэриһиргээн көрбүтүм, онорор технологиятын үөрөппүтүм. Ити кэмнэргэ Мэиэ Ханалас маастара Василий Андреевич Андросов Чурапчыга кэлэн маастар-кылааһы ыыппыга Кини

Хаартыска Куукула сирэйэ

куукупаны оноруу теориятын кэпсэбим, илдьэ кэлбит үлэлэрин көрдөрбүтэ. Дьэ, онно сылдьан, эр санааны ылынан, сыһыа дьарыктанан барбытым.

«Куукула оноруутугар салгыны хайдах сайдар былааннааххын?»

Билигин кырапаан «портретнай» куукупалары онорорго холонубун. Оноруктарын туох

матыйыаалтан оноробунуй?

«Пластик икки көрүнэ баар. Холбоор, Василий Андросов уонна Ольга Егупец куукупалара бэйэтэ хатар пластмастан оноруллубуттар. Ол эбэҕэр салгыныга туран куураар полимернай туой. Мин бастакы «Айыы Умсуур удаҕан» куукулабын эмиз куураар пластмастан онорбутум. Билигин буларыллар матыйыаалтан оноробун. Технологията арыый атын буолар. Буһар матыйыаал пластилин курдук – төһө баҕарар сыһыанан ыла-ыла, хас да хонук оноруоххун сөп. Ол эрэри бөбү, кири, быһылы барытын инэрэр. Ол иһин ыраастык үлэлиэххин наада. Оттон бэйэтэ куураар матыйыаалга халпытын кэнниттэн кыра чаастарын шифонкагаан таһаарабын. Ким ханнык матыйыаалы сөбүлүүрүнэн туттар.

«Куукупаларын истииллэрин хайдах талабын?»
Холобуру, бу ытыгы тутан турар кыһы оңорорго идизээ туохтан үөскээбиттэй?

Эрдэ, аан бастаан, икки эрэкэ-дээрэкэ оҕолору онорбутум, ол кэнниттэн оҕону онорор наһаа ыарахан эбит дьин, оҕону олох онорбут буолбутум. Куурук эмизхситтэри, оҕонньоттору, кыргыттары, эр дьону оноро сылдьыбытым. Калинин хайдах эрэ иккиттэн холонон көрүөхтүн баҕарбытым. Күөрчэхтээх кыһысын кылгас кэм иһигэр оноруохтаах этим. Ол иһин олох күннээби көстүүтүгэр олобуран, көннөрү таһаастаах салтаах оҕону толкуйдаабытым. Куукулабын онорон сабалыахпыттан, бүтүөр дьэри, үлэм хардыһыларын барытын видеога устубутум. Инникитин анал сайт тэриймэхпин баҕарабын.

«Куукула онорор киһи уруһуйдуур дьобурдаах, таһаһы-сабы сатаан тигэр, туста идизэлээх буолуохтааҕа буолуо дуу?»

Оскуоппа үөрэнэ сылдьан, кыргыттарга аналлаах араас куруһуоктарга

«Эрдэ турбут чымычча»

барытыгар кэриэстэ бэйэбин холонон көрбүтүм. Ол курдук, оҕуруо анньарга, быһсаппалырга, баһарга үөрэммитим. Куукупаларым таһастарын тигэрбэр эбэбиттэн Хайахсыт нэһилиэгин норуот маастарыттан Евдокия Антонова Кузьминаттан уонна күн-күбэй ийэбиттэн сүбэлэтэччибин. Ордук тири таһастары ыйытабын. Маслянай кыраасханан уруһуйдуурга кэнни, оҕолонон баран холонон көрбүтүм. Баҕалаах киһи тугу барытын сатыыр дьэччилэр. Сөбүтү санаабыт дьарыктарыгар санааларын ууруохтарын эрэ наада. Хас онордохторун аайы үөрэнэн, үлэ хаачыстыбата түгсөн иһэр. Онон толлубат, тулуурдаах буолалларыгар баҕарабын. Кыраппан сабалаан, боруобаланан көрүн дьин сүбэлиибин.

«Куукула онорор син биір элбэх бириэмэни эрэйэр. Хайдах аттарынан үлэлигиһини?»

Кыһынын кизэ, сайынын күнү быһа да опорон оноруохтун сөп. Ийимим мизэрэтигэр тутулуктаах.

«Ханнык быһыстапкаларга, күрөстэргэ кыттыбыкканы?»
Аан бастаан ким эрэ субэтинэн кыттыбытын буолуо?

Быһыстапкага маастар Василий Андросов субэтинэн кыттыбытым. Ким миһин үөрөппит буолан, «баасаап» сыһыарытыгар куукула онороччулар бөлөхтөрүгэр киллэрибитэ.

Сыл аайы Дьокуускай куоракка ыытыллар «Снежная долина» куукупалар бөлөхтөрүгэр «Якутия мастеровая» быһыстапкага, Олонхо ыһахтарыгар, «Симэх» галереяга куукупаларын көрдөрүүгэ туруорааччыбын. Оттон кэнники онорбут үлэлэрбин Красноярск кыраай быһыстапкатыгар уонна Кытайга, Испандияга Аан дойдутаагы норуоттар икки ардыларынаагы быһыстапкаларга ыыппытым. Кытайга буолбут быһыстапкага үлэлэрбинэн истиэлэннээх Лауреат аатын ылбытым. Быйыл саас Москва куоракка «Весенний бал кукоп» дьин норуоттар икки ардыларынаагы аһымал санаа быһыстапкатыгар Саха сириттэн Каролина Парфенова, Хаарчаана Баппаай буолан кыттыбылпыт. Араас

омуктар

аатырбыт маастардарын үлэлэрин көрөн, сабан-махтаан кэлбиппим. Маны таһынан Төлөйгө 5 киһи персональнай быһыстапкага буолбута. Аны сотору ахсынны 29 күнүгэр «Айылгы» куптуура киһигэр персональнай быһыстапкабын туруорар чизэсэ тигистим. Долгуяа күтү, бэлэмнээ аҕай сылдьабын.

«Төлөйгө куукула онороччулар хаһыарытты?»

Ийизбит – Наталья Егорова Гуляева уонна мин Кини эмиз араас быһыстапкаларга кыттыбын ылар.

«Билигин элбэх киһи сөбүлүүр дьарыгынан эбии дохуот киллэринэр. Оттон эн киллэринэһин дуо?»

Киллэринэһин. Оноһуктарым лотерея быһыһынан оонньооччулар, дьон-сэргэ бэлэх онороллоругар атылаһааччылар. Киһи дуһатын ууран онорбут үлэтэ маһаһын хотуобуй таһаарыттан хаһан баҕарар күндү буоллаҕа.

«Баҕалаах дьонго, оҕолорго маастар-кылаастары ыһтабын дуо?»

Оҕолору үөрэтэ илгитин. Улахан дьонго маастар-кылаастары ыһтааччыбын. Сороһор бэйэм анаан-минээн маастар-кылаастары тэрийэбин, ардыгар баҕалаах дьон мустан ыһырааччылар.

ДЬОКУУСКАЙГА ЧУРАПЧЫ ЫЧЧАТА ТҮМСЭР

Ахсынны 12 күнүгэр Дьокуускай куоракка СӨ ыччат дьыалаларыгар уонна социальнай коммуникацияга министиэрин Степан Саргыдаевы кытары Чурапчытаагы «Хатын Чаран» ыччат түмсүүтүн актыбыһастара көрүстүлэр. Дьаһалпа ыччат уопсастыбаннай тэриллии сыалын-соругун, кэлэр сыллаагы былааннарын

туһунан аһаҕастык кэпсэтилэр. Ону таһынан сана, 2019 сылга «Хатын Чаран» түмсүү 20 сыллаах үбүлүөйүн хайдах былааннаах бэлиэтиллэрин торумнастылар.

Быйыл, сана үөрэх дьылыгар бэрэссэдээтэлинэн М.К. Аммосов аатынан ХИФУ 3 куурутун устудьуона Анжелика Корякина талыллан, ыччаттары бэйэтин тула түмэн үлэтин сабалаата. Кини И.М. Павлов аатынан Чурапчы орто оскуолатыгар «Эрэл» оҕо тэрилтэтигэр лидеринэн, улуустаагы «Уус Сүбэ» оскуола актыбыһнай оҕолорун түмсүүтүн чилиэнинэн үлэһэбит, билигин ХИФУ ыһтар бары тэрээһиннэрин көхтөөх кытааччыта.

«Хатын Чаран» ыччата бу күнүгэр үгэсэ кубулуйбут «Үтүө санаа Харыйата» аһымал аахсыйага кыттыбын ылан, оҕолор Сана дьыллаагы баҕа санааларын толордулар. Маны таһа Үтүө Дьулур сылын чэрчитинэн биір санаанан, атын улуус ыччаттарын түмсүүлэрин кытары Дьокуускайдаагы кырдьаҕастар уонна доруобуйаларынан хааччахтаах дьон дьыалэригэр тийэн, олохтоохтору үөрдэри, санааларын оро көтөбөрү, Сана дьыллаагы харыйаларын туруордулар. Инникитин даһаны араас аһымал аахсыйаларга, бэстибээлэргэ, тэрээһиннэргэ, күрөхтэргэ Чурапчы ыччата көхтөөхтүк кыттар санаалаахтар.

Бу түмсүүгэ Дьокуускайга опорор, үөрэнэр биір дойдутаахтарын ыһыраллар. «Сана олох» хаһыат аабааччыларыгар кэлэн иһэр Сана дьылынан эбэрдэлэрин тиздэллэр.

Сыһыарыыны бэлэмнээтэ Марфа ПЕТРОВА.

Сулустар сүбэлииллэр

Кэтэһииллээх Сана дьылбыт чугаһаатар чугаһаан иһэр... Сана дьыл уларыбат үгэстэрин хас биһирдии киһи тутуһа сатылыбыт. Ол курдук, харыйабытын симиһиит, дьыбэтин-уоппутун сууһабыт-тарыыбыт, кизгэстэбит, бырааһынньыктаабы остуолбутун бэлэмниһиит. Ону тэнэ, биллэн турар, бырааһынньыктаабы танаспытын талабыт. Бу атрибуттары кытайс гороскуобунан, кэлэр сыл ханнык кыыл бэлэстинэн буоларыттан көрөн уларытабыт. Кэлэр 2019 сыл – Сирдээби Арабас Сибиинньэ сыла. Кини 12 сыллаах эргири түмүктүүр. Онон бу сылы далааһыннаахтык бэлэстэһэтиһиит, онуоха Сибиинньэ ирдэбиллэрин тутуһуохтаахпыт. Сана сыл бэлэстин санаатын сөпкө таптаһытына, сана сыл ситиһииллээх буолар диэн урут - уруккуттан этиллэр. Оччоҕо сана сылы, Сибиинньэ астынарын курдук хайдах танастаах көрсүөхтээхпитий?

Хой

Уоттаах энергетиканы арыыда намтатаргыт сүбэлэнэр, ол гынан баран хам баттаама. Сана дьыллаабы кизгэ кыһыл дьуһунтан аккаастан Сырдык арабас эбэтэр кыһыл көмүс өнгө санаабын уур. Танаска бастын талыһа натуральной солко, чэпчэки матырыяал.

Обус

Сирдээби ыалдыты тугунан көрсүөхтээбин сирдээби бэлиэ сарайан билиэ. Бу сылга ятарь эбэтэр бустут трифель өнөөх лаконичнай быһылаах былаачыйа, эбэтэр комбинезон барсыаба. Боростуой, дьылабыай истииллээх танаскын бөдөн, ыйааһыннаах кыһыл көмүс кизгэллэр быһылаахтара.

Игирэлэр

Эһиги Сибиинньэ сылыгар бэлиэбит-паара Ол курдук,

симметричнэй кизгэллэр, танаскыгар элеменнэр, хатыланар кизгэл ойуулар, чорбоҕо суох ахсааннаах биһилэх, эбэтэр баттах туттарар уонна бөдөн подвесакалаах ытарба.

Араак

Сэмэй Араактар күлүмүрдүөхтээхтэр. Сана дьыллаабы кизгэ ураты кэрэхсэбиллээх уларыыы күүтэр-романтической көрсүһүү, эбэтэр ыра санаа туолуута. Ситиһи тосхойорун туһугар танаскын стразаларынан, баттаххын кизгэт, ураты сэлээппэ, кыһыл көмүс өнөөх түүлүлэ кэтэргэр сүбэлииллэр. Былаачыйан судургу эрэри олус сиздэрэй буолуохтаах.

Хахай

Хахай 2019 сылга девизэ- дьаһай уонна былааһы тут. Диктаторскай майгытын көрдөрүмэ, сана дьыллаабы уобараскар улуукан нуотаны киллэрэрин сөп буолуо. Үрдүк бүрүчүөскэ, эбэтэр ыйылыбыт, кыратык ыйылыбыт баттахха диадема кэтэххинэ сана сылга үгүһү ситиһиэн.

ОТТОН ЭР ДЬОН ТУГУ КЭТЭЛЛЭРИЙ?

Бежевай-хонор өнөөх олус сиздэрэй көстүүм уонна сымнабас тири атах танаһа үп-харчы өттүнэн уонна ситиһииллээх буолууну хааччыйа. Ону тэнэ кизгэ-куон бүрүүкэ, ырбаахы, джемпер барсыаба. Уобараһы харааха бырабыллар ураты зажимнаах хаалтыс, запонкалар, курга бирээскэ, таастаах биһилэх, бөсөх, сыап ситэрэн биэриэбэ. Тири аксессуардары туттубат үчүгэй.

Иллээх Арабас Сибиинньэ уонна Сир Кабаана сана сылы көрсө үөрэргитигэр-көтөргүтүгэр, бэйэбитин таптырыгытыгар, чугас дьоннутун сыаналыыргытыгар сүбэлииллэр. Дьоллоох Сана дьылы уонна санаабыт санаабыт барыта туоларыгар бабарабын.

Кытыс

Айылыбаттан нарын Кыргыттар ээри, эбэтэр сырдык бежевай өң эгэлгэтэ сана дьыллаабы кизгэ кими бабараар абылаахтара. Эһиги быһыбаргыт – чэпчэки танас, уста сылдыар силүст, сымнабас линиялаах танас быһыта.

Ыйааһын

Икки өрүккэ уонна уун утарыга оонньоон көрдөр – түүлээх уонна шифон, бархат уонна солко, манан уонна хара. Вариант курдук, харага өнөөх сымнабас көнө былаачыйаба аһаас сарын уонна түүлээх горжетка эбэтэр экзотической пероттан боа.

Скорпион

Сибиинньэ атаххытын, быһаччы эттэххэ, ураты муода түүлүлээбитин көрдөрөргө бэлэмниһи. Түүлүлээбит олус сиздэрэй, синьыгас, үрдүк хобулуктаах "лорочка" буолуон сөп. Намыһах, ураты көстүүлээх хобулук куһаҕана суохтук көстүө.

Охчут

Охчут изюминката-бүрүчүөскэ.

Уһун баттабы уратытык өрүөххэ, кылгас баттабы блесканан тулсарыахха, орто уһуннаах баттабы араас ободуогунан, лизентэринэн, запонкаларын кизгэтиэххэ сөп. Буаллаах миниатюрнай сэлээппэ силикитин ситэриэбэ.

Чубуку

Эһиги Сана дьыллаабы уобараскытын винтажной кизгэллэр, сабардамнаах кошелькар, бөдөн ытарбалар, биһилэхтэр, бөсөхтөр арылаахтара. Кэрэхсэбиллээх аксессуаргытын харааха бырабыллар макияж солбуйуон сөп. Хараахытын, уоскутун, тыҥыраххытын ордук чабылхай гына оностун.

Күрүлгэн

Күрүлгэннэр дьэнкир күндү таастары катталлара биһирэнэр. Ол курдук бриллиант, фианит, горнай хурустаал кизгэллэр кинилэри олус тулсарыахтара. Оттон танастарыгар, суумкаларыгар, атахтарын танаһыгар Сваровски кристаллар эбэтэр стразалар барсаллар. Мунгур уһукка тийдэххэ, былаачыйабыт, дьууппатын энээрин, эбэтэр курун Сана дьыллаабы мөлүүрэнэн кизгэтэн Сибиинньэ санаатын табын.

Балыктар

Икки күндү металллар – үрүн уонна кыһыл көмүс Балыктар хараахан энергетикаларын тэнниэбэ. Комбинированнай кизгэллэр, ол курдук үрүн көмүс өнөөх тыҥырах лааба уонна кыһыл көмүс өнөөх клатч, былаачыйа матовый матырыяалыгар кылабачыгас люрекс барсаллар.

Улууска — бу күнүргэ

Махтал, баба санаа тыллара ананна

Ахсынны 11 күнүгэр «Айылгы» культуура киинигэр Чурапчытаабы «Березка» уһуяан 35 сыллаах үбүлүөйүн үрдүк таһымнаахтык бэлиттээтэ.

Тэрээһин үөрүүлээх чааһа уһуяан үлэтин-хамнаһын сырдатар видеосюжеттан сабаланна. Ол курдук, 1980 сылтан дьыссааттары тутуу болпурона райсэбизт исполкомугар көрүлгөн, бизс сыллаабы былаан оноһуллубут. Бу соруудабы толорорго бырамыысыланнай тарилтэлэри соруубуттар. Нидьили түөлбөтигэр уһуяан тутулларыгар Райсэбизт

Бу күн уһуяан сэбиэдиссэйэ СӨ үөрэбириитин туйгуна Екатерина Егорова истинник эсэрдэлээтэ, сана киингэсүрэхтэммитин сырдатта. Салгыы улуустаабы үөрэх управлениетин начаалынньыгын солбуйааччы Надежда Федорова, Чурапчы нэһилиэгин социальнай болпуростарга солбуйааччы Петр Гуляев, Чурапчы улуунун үөрэх үлэһиттэрин профсоюзунун бэрэссэдээтэлэ Егор Давыдов, Улуустаабы киин баһылаа кылаабынай бырааһа Александр Коркин, «Березка» уһуяаны 35 сыл устата салайбыт Любовь Корякина уонна Наталья Никитина, Чурапчытаабы колледж дириэктэри үөрэх чааһыгар солбуйааччы Алена Орлова, «Россельхозбан» тэрилтэ салайааччыта Дария Ефремова, реабилитационнай киин дириэктэрэ Мария Саввина, социальнай управление начаалынньыга Лидия Тосукаева ону тэнэ улуус уһуяаннарын

Ол курдук, тылларын сайдыытыгар кэһиллилээх, доруобуйаларынан хааччахтаах оҕолорго анаммыт анал бырагырааманан үлэлирин сырдаттылар. Манна оҕолор эһтэни толору кууруһун аһаллар, эг-хаан, ей-санаа өттүнэн чэбдигирэллэр. «Березка» дьыссаат олох тэтиминэн күнтэн күн үүнэр-сайдар. Өрөспүүбүлүкэтээби «Сэлэһинньэ бастын дьыссаата-2017» күрэх кыйыылаабы «Соединение» диэн анал адаптивнай үөрэхтээһин бырагырааматын онорон, көмүсөзөн, күн бүгүнүгэр диэри ситиһиллээхтик

үөрэх министиэристибэтин сэтинньэ 7 күнүгээби бирикээһинэн «Айроэктум» бырайыактара федеральнай инновационнай былаһааккабы кирибэтин туһулуур сурук, улуус дьаһалтатын, үөрэх управлениетин о.д.а тэрилтэ махтал, эсэрдэ суруктара туттарылынна. Ону таһынан кэчээри ыччаты иитиһэ дьоһун кылааттарын киллэрсэбит итээччилэр Октябрина Христофорова, Елена Седалищева Ил Түмэн бочуотунай грамотатынан наһараадаланньылар. Оттон өр сылларга үтүө суобастаах үлэлэрин иһин СӨ үөрэх уонна наука министиэристибэтин Махтал суруга Татьяна Ксенофонтоваба, Людмила Петроваба, «Оройуонун иннигэр үтүөлэрин иһин» үһүс истизлэһнээх бэлиэ Наталья Никитинаба, Елена Ноговицынаба у.д.а. туттарылынньылар. Өр сылларга бу тэрилтэ үлэлээбит бэтэрээннэр тапталлаах уһуяаннара туһа, сайда турарын туһугар пуонда тэрийбиттэрин билиһиннэрэн туран, туһу суругу үөрүүлээх түгэниэ туттардылар.

Ынырылаах ылдыыттарга анаан, уһуяан иитиллээччилэрэ, төрөппүттэр уонна үлэһиттэр эсэрдэ нүөмэрдэри көрдөрдүлэр, үбүлүөйдээх миннигэс туордунан күндүлээтилэр.

үлэли илорор. Үгүс көлүөнэ ыччаты илгит — үөрэппит улууска биер бастын үлэлээбинэн биллэр «Березка» уһуяан кэлэктиибигэр үгүс махтал, баба санаа тыллара ананна.

Үөрүүлээх быһыыга-майгыга РФ

Марфа ПЕТРОВА.

исполкомун бэрэссэдээтэлэ Алексей Алексеевич Шадрин, «Сельхозтехника» тэрилтэ салайааччыта, оччолорго эдэр, кэскиллээх салайааччы Егор Афанасьевич Борисов, оҕуола иннинээби саастаах оҕолор уһуяаннарын отделын начаалынньыга Мария Ивановна Чичигинарова сүңкэн кылааттарын киллэрибэтэр. Е.А. Борисов тутууну салгыы сайыннаран ыппытын түмүгэр, дьыссаат, хонтуора, оҕолор дьыалар эбии тутулан үлэс кирибэттэр. Бу сана тутуулары барытын Халим Магомедович Аушев салайар тутуу биригээдэгэ үрдүттэн олорон эрэ, үтүө суобастаахтык үлэлээн олоҕо киллэрибит. Ити түмүгэр, 1983 сыллаахха улууска аан маннайгы таас толору хааччыллылаах, 50 миэстэлээх дьыссаат аһыллыбыт. Хонуктаах дьыссаакка оҕолор икки бөлөбүнэн сылдыллар. Уһуяан хатын чараа быһыыгар турарын иһин, кэлэктиип биер субэһэн «Березка» диэн ааттаабыт эбит.

салайааччылар, методистара, өр сылларга үлэлээбит ытык бэтэрээннэр, шефтээх «МТС» тэрилтэ профсоюзунун бэрэссэдээтэлэ уонна төрөппүттэр ааттарыттан Мария Полова, Татьяна Васильева эсэрдэ тылларын эттилэр.

Олохторун бүтүннүү оҕо иитиитигэр анаабыт бастагы иитээччилэри Анна Местникованы, Марфа Седалищеваны, Лена Винокурованы, завхоз Мария Дьячкова, асчыт Мария Васильеваны уонна Любовь Неустроеваны үтүө, иһирэх тыллараан аһынньылар. «Березка» уһуяан улууска ураты хайысханы тутуһан үлэлирин бэлиттээтилэр.

БОЛТОҢО УҢУЙААНЫН ҮБҮЛҮӨЙҮГЭР

Ахсынны 14 күнүгэр Болтоҕо Н. В. Местникова аатынан «Кэчээри» уһуяан 50 сыллаах үбүлүөйүн бэлитиэр үөрүүлээх дьаһал буолла.

Бырааһынньыкты киэргэтиллибит Н. Д. Субуруускай аатынан орто оҕуола ыспартыбынай саалатыгар олохтоохтор, ылдыыттар толору муһуннулар. Үөрүүнү үксэтэ, уһуяан сибэки тэриэтэ кэрэчээн иитиллээччилэрэ ырыа ыллаан муолчаардылар, үнүкүлээн тэйдилэр.

Уһуяан сэбиэдиссэйэ Саргылана Семеновна ретьякова Болтоҕо оҕуолабы кириэн иннинээби аастаах оҕолор тэрилтэлэрэ төрүттэниитин, үйэ наара кэмнэ үлэлээн кэлбит устуоруйатын туһунан акылаат онордо. 1968 сыллаахха сана тутуллубут кыбартыралаах дьыбэ 25 миэстэлээх дьыссаат ыллыбыта. Салгыы Кындалга, Харбалаба пэлээбитэ, быйыл саас сана таас оҕуолабы кирибэттэр. Бастагы иитиллээччилэрэ билигин айэлэрэ ийэ-аба, эбэ-эһэ буоллулар.

Иитээччилэр ортолоругар РСФСР үөрэбириитин, Саха Өрөспүүбүлүкэтин үөрэбириитин туйгуннара, араас таһымнаах куонкуустар кыйыылаахтара бааллар. 1987 с. оройуон иһинээби оҕо тэрилтэлэрин социалистическай куоталаһыларыгар бастагы миэстэни ылбытара, 2000 с. 2000 сылга — 2000 үтүө дьыала хамсааһын өйдөбүннүк бэлэһэн наһараадалаһыттарга, 2002 с. өрөспүүбүлүкэтээби уһуяаннар куонкуустарын лауреатынан буолбуттара, 2002 с. Саха Өрөспүүбүлүкэтин үөрэх министиэристибэтин тирэх уһуяанын аатын ылбытара.

Үбүлүөйдээх күн улуус Сэбизин бэрэссэдээтэлэ Афанасий Захаров, улуус Мунһабын дьокутаата Василий Хомподоев, улуустаабы үөрэх управлениетин начаалынньыга Тамара Павлова, Болтоҕо нэһилиэгин баһылыга Варвара Макарова, уһуяаннар сэбиэдиссэйдэрэ истинник эсэрдэлээтилэр итиннэ уһуяанна үлэлээбит бэтэрээннэргэ уонна бастын үлэһиттэргэ наһараадалары туттардылар.

Кырачааннар бу бырааһынньыкка «Баар буоллун, өрүү халлаан, баар буоллун, өрүү күммүт, баар буолуум, өрүү мин!» диэн ылаабытара алгыс буолан өрүү туола туруохтун.

Алексей СЛЕПЦОВ.

Кунду
абабыт,
убайбыт,
күтүгүтүм

Дмитрий Дмитриевич

Ахтабыт, саныыбыт..

карганим,
эһэбит,
бырааптыг
Макаров

ыарахан ыарыыттан олохтон туораабыта бу дьиэл, ахсынны 16 күнүгэр биир сылын туюлла. Кичи Чуратны улууһун Сылган нэһилиэгэр 1949 с. күлүн тутар 30 күнүгэр Пелагея Дмитриевна уонна Дмитрий Петрович Макаровтарга иккис оҕолорун күн сирин көрбүтэ. Оҕо сааһа, оскуолатаабы сыллара төрөөбүт нэһилиэгэр ааспыттара. Оскуолаба үөрэнэр кэмнэригэр устуурт бары көрүнүгүнэн дьарыктанара. Саздай себүлүүр көрүгэ хайыһар этэ. Араас таһымнаах күрэхтэһиилэргэ нэһилиэгин чилиин үгүстүк көмүскээбитэ. Нэһилиэк духовой оркестрыгар оонньуура.

Оскуола кэнниттэн ытык изин толорон, Сэбиэскэй Армия кэкигизэр сулууспалаан кэлбитэ. Сулууспалыыр кэмизер командование ааптыттан ийизигэр, абагыгар махтал суруктар кэлэллэрэ. Армияттан кэлээт, Одьулууннаабы 13 нүөмэрдээх ОПТУ-га суоплар идэтигэр үөрэнэ кирибитэ. Ити идэтинэн олорон тийэх күннэригэр дьиги үтүө суорастаахтык үлээбитэ.

Сылганнаабы уастковай балыһаба уһун кэмгэ "Суһал кеме" массовынатыгар суоптарынан таһаарыылаахтык үлэлээн, дьон махтаһын ылыта. Ону элбэх грамоталар, суруктар түһүлүлүр.

Олобун аргыһын Саргылаана Николаевнаны көрсөн, ыал буолбуттара. Икки кыыс оҕолорон, сиз миннигыс ытын билэн, быр-бааччы ыал буолан олорбуттара. Абадыт сыһына сымнабас, олус үтүө майгылаах, элбэх санага суох киһи этэ. Аймахтарыгар, табаарыстарыгар төһө кыалларынан, субэли-амалыны, кемеленэ сыдыһара. Бийиги, бииргэ төрөөбүттэрэ, убайбытын Мииттэни суохтуубут, ахтабыт.

Күндү таппаллаах кэргэним, абабыт, эһэбит, убайбыт, күтүөлүт сүрдүк мөссүөнүн хаһан да умнуохпут суоба. Мэлдьи ахта-саныы сыдыһаахпыт.

Кэргэнэ, оҕолоро, сизиннэрэ, аймахтара.